

**Pieņemts spriedums lietā par sanitāro apstākļu normām īslaicīgās aizturēšanas
vietās**

Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2010-44-01 “Par Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7. panta piektās daļas 1. punkta vārdu „kuras augstums nepārsniedz 1,2 metrus” un pārejas noteikumu 1. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 95. pantam”.

Satversmes 1. pants noteic, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika, bet Satversmes 95. pants paredz, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu, aizliegta ir spīdzināšana, cietsirdīga vai cieņu pazemojoša izturēšanās pret cilvēku, un nevienam nedrīkst pakļaut neželīgam vai cilvēka cieņu pazemojošam sodam.

Apstrīdētās normas noteic, ka īslaicīgās aizturēšanas kamerā ierīko ūdensvadam pieslēgtu sanitāro mezglu, kas no pārējās telpas ir norobežots ar sienu, kuras augstums nepārsniedz 1,2 metrus (Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7. panta piektās daļas 1. punkts) un šīs prasības ir izpildāmas līdz 2013. gada 31. decembrim (pārejas noteikumu 1. punkts). Pieteikuma iesniedzējs – Latvijas Republikas tiesībsargs – uzskata, ka šādi apstākļi nenodrošina ieslodzītajam pietiekamu privātumu un uzskatāmi par cilvēka cieņu aizskarošiem.

Satversmes tiesa norādīja, ka to personu tiesības, kurām atņemta brīvība, atšķiras no brīvībā esošo personu tiesībām, proti, arī īslaicīga aizturēšana paredz noteiktus tiesību ierobežojumus un rada personai zināmas ciešanas. Taču jāņem vērā arī tas, ka lielākajai daļai personu, kas atrodas īslaicīgās aizturēšanas vietās, brīvība nav atņemta uz spēkā esoša tiesas nolēmuma pamata, tādēļ pret šīm personām var piemērot vienīgi tādas ierobežojumus, kas nepieciešami kriminālprocesuālo darbību veikšanai, kā arī kārtības un drošības uzturēšanai.

Tiesa atzina, ka apstrīdētās normas varētu skart sabiedrības drošības intereses, tomēr likumdevējs šādā aspektā norobežojošas sienas augstuma ierobežojumu nav pamatojis. Tieši likumdevēja pienākums ir līdzsvarot dažādas intereses: kā sabiedrības drošību, tā arī personas privātumu. Šī brīža situācijā sanitārais mezgls, lai arī kurā kameras vietās tas

atrastos, parasti ir atdalīts tikai ar vienu norobežojošo sienu un šādā gadījumā tas vienmēr būs pārredzams vismaz no vienas puses.

Satversmes tiesa atzina, ka šāda situācija neatbilst Satversmes 95. pantam, proti, tā pārkāpj minimālos cilvēktiesību aizsardzības standartus. Turklāt pārejas noteikumu norma pieļauj, ka šī situācija var turpināties vēl trīs gadus, lai gan sākotnēji likumā tika paredzēts, ka kamerām jābūt iekārtotām līdz 2008. gada 31. decembrim.

Tiesa norādīja, ka, nenodrošinot īslaicīgās aizturēšanas vietu atbilstību cilvēktiesību aizsardzības standartiem, valstij ilgtermiņā neizbēgami rodas arī citi izdevumi, proti, kompensāciju izmaksas, ko personai nacionālajā līmenī piešķir administratīvās tiesas, bet starptautiskajā līmenī – cilvēktiesību aizsardzības institūcijas, piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesa.

Satversmes tiesa atzina Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7. panta piektās daļas 1. punkta vārdus un skaitli „ar sienu, kuras augstums nepārsniedz 1,2 metrus” par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 95. pantam. Līdz ar to šī norma turpmāk paredzēs, ka kamerā ierīko „ūdensvadam pieslēgtu sanitāro mezglu, kas no pārējās telpas ir norobežots”. Likuma pārejas noteikumu apstrīdēto normu Satversmes tiesa atzina par neatbilstošu Satversmes 95. pantam un spēku zaudējušu no 2012. gada 1. janvāra.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams. Tas stāsies spēkā dienā, kad tiks publicēts laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”. Sprieduma teksts ir pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā: <http://www.satv.tiesa.gov.lv>.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Satversmes tiesa
tiesa@satv.tiesa.gov.lv
67210274